לונדון, תמוז תשנ"ט - יולי 1999

נמל התעופה 'גטוויק' המה אדם. המולה צבעונית ורועשת תססה באולם הענק של קבלת הפנים. כל הצבעים, כל הגוונים, כל הסוגים והגדלים המתינו שם. חלקם אדישים, רגילים כבר למקום הזה, אך רובם נרגשים, נלהבים ומפטפטים בבליל מרתק של שפות.

פסיעה ועוד אחת. המחשבות מתרוצצות בהתרגשות. הלב הולם.

"אדוני, שים לב לאן אתה הולך!" מלמול של מילות התנצלות ושוב היסחפות מתוקה. ביד תמונה: " כדי שתזהה אותה בקלות", כתבה לו בתו. כאילו שלא הייתי מזהה אותה. היא הרי דומה לי כשני גרגרי חול!

"טיסה 478 מניו יורק נוחתת בזה הרגע". לא, זאת לא הטיסה שלה. יש עוד זמן. הקדמתי לבוא. קשה כבר לחכות. 'והרי חיכית זמן כה רב, דניאל", נזף בעצמו. כן, אבל כשהסוכרייה המתוקה קרובה כל כך, אני הופך חסר סבלנות. רק לפני חודש הודיעה לי נחמה שהם החליטו לאחר התייעצות ומחשבה לשלוח את תמר לאנגליה, והנה היא כבר פה, או כמעט פה.

דניאל נאנח. הלוך ושוב, שוב והלוך. רגליו הוליכוהו לאורך האולם עד שלבסוף נעצר מול מראה ענקית. הוא בחן את דמותו בעיון. גבר לא צעיר, אך לא מבוגר מאוד, ובכל זאת מראהו זקן. הלחיים דקות ושקופות; השיער לבן כולו וצמרי; העיניים דהויות; הגב כפוף קמעה כאילו נושא עול מכביד.

המראה לא היה זר לו, אך פה, באור המסנוור של הנמל, גרמה לו השתקפות דמותו לזעזוע. עשרים השנים שעברו מאז עזב את אנגליה לראשונה בחטף חתמו בו צלקות מכאיבות, והותירו אותו בסופן תשוש וחולה. טועה החושב כי אין קשים מחוליי הגוף. ייסורי הנפש המתחבטת בעוונה ומחפשת תיקון קשים וכואבים לאין שיעור. יעידו על כך שנים ארוכות שבהן אפפה התוגה את נשמתו, ויעידו על כך המהפכים שעשה בחייו.

צלצול הטלפון הנייד החרידו.

"דניאל, זו מרלין. נו, מה קורה?"

"עדיין לא הגיעה", השיב מהורהר.

"מה אתך? אתה נשמע מוזר".

הצעקות מסביב, הרעש הבלתי נגמר ושלל הטיפוסים שהסתחררו מולו נדמו בעיניו של דניאל כבועות סבון נעלמות. הוא לא ראה את 'גטוויק' של היום. עיניו שוטטו במקום הזה, או יותר נכון באולם ההמראות הסמוך לו, כפי שנראה לפני עשרים שנה עת הוא, מרלין וויקי בתם רצו לאורכו הלומי פחד.

"את זוכרת את הנסיעה ההיא?" לאט לתוך הפומית.

. "איזו נסיעה?" שאלה מרלין. חשש התגנב לקולה.

"הטיסה הראשונה. את זוכרת את ויקי? איך רצה לצדנו מפוחדת כולה, כתפיה רועדות ועיניה טרוטות שינה? תמר עכשיו בדיוק באותו גיל. כבת חמש-עשרה הייתה אז, ענוגה ורכה מאין כמוה. האין זו סגירת מעגל, שתמר באה לאותו מקום והיא עליזה ושמחה לקראת הביקור בלונדון?"

מרלין שתקה רגע ארוך. היטב הכירה את בעלה הנוטה לחולמנות ולחשיבה אינסופית. לבסוף אמרה ברכות: "אני בטוחה שזו סגירת מעגל נהדרת, דניאל". אחר רגע הוסיפה: "אני מעדיפה להיזכר בנסיעה השנייה שבה שבנו לביתנו, לאנגליה".

דניאל חייך לעצמו. כמה מתאים לאשתו הטובה למצוא את הטוב, לחפש במה אפשר לשמוח. לולא תמיכתה לא היה מצליח להחזיק מעמד בכל אותן שנים בהן אכלו אותו ייסורי מצפונו.

"את צודקת, מרלין. עליי לראות את חצי הכוס המלאה. הנה אני חי שוב בביתי בשלווה. הנה באה אליי נכדתי. עליי להיות מאושר. הרי לרגע הזה אני מחכה שנים".

ובכל זאת ידע הוא וידעה גם אשתו, ששמחתו אינה שלמה ושלאושר אין דריסת רגל בלבו. אותה דמות עגומה שריחפה מעליו, תובעת ומאשימה, הטרידה אותו. דניאל ידע שעשה כל אשר יכול כדי לכפר על עוונו, הכול בעצה אחת עם רבו וידידו, הרב קלאר. קרבתו לבוראו הביאה מרפא לנפשו המתייסרת, גם השינויים המפליגים באופיו הרגיעו אותה. אבל עדיין...

ילדיה של אן, מן הסתם, לא סלחו לו. הוא אמנם לא ידע בבירור, אך שיער שרגש מר עדיין מבעבע בתוכם; ואיך תבוא מנוחה לנפשו אם ליהודי כלשהו יש כעס נורא עליו? למרות השנים הרבות שחלפו, לא מצא עוז בנפשו ליצור עמם קשר, לא היה מסוגל לעמוד מול היתומים הללו, אף על פי שבגרו כבר.

בלי לשים לב זרתה מלח על פצעו הפעור. לבת של אן אין אמא שתפקח עין מן הצד. אמנם היא בפנימייה מובחרת, כך שמע, אך היש תחליף לאם? "דניאל, דניאל!" מרלין צעקה אל תוך השפופרת. "ענה לי, אל תבהיל אותי!" הוא שמע אותה פתאום וענה בפיזור נפש: "כן, כן, אני שומע. אל תדאגי. הכול בסדר. אני הולך לבדוק מה קורה עם הטיסה מישראל".

הו, נכדתי האהובה. לך, דווקא לך שדומה לי בכל, אני רוצה לספר, להעביר מסר, להדריך. התרצי לשמוע לסבך הזקן? התחפצי ללמוד מניסיון חייו המר כדי למנוע מעצמך צער בעתיד?

"טיסה 543 מישראל נוחתת עכשיו". לבו של דניאל ניתר. הוא התקרב אל מסלול היציאה.

בדירה של ג'ים שררה מהומה מחרידה. פירורי לחם ואבק, שאריות מזון, פריטי לבוש לאין מספר, תקליטורים, מכשירי כתיבה, שפע של עיתונים וחוברות מצוירות, כוסות נייר, פחיות קולה, עטיפות של סוכריות וסיגריות מעוכות. בליל מעורר חלחלה מילא כל סנטימטר פנוי בדירה. סוזן העוותה פניה בסלידה. "בתכנית לא כתוב שצריך לשרור בלגן", אמרה בציניות.

ג'ים הצטדק: "לא יכול להתעסק בשום דבר, סוזי, חוץ מאשר בעניין שלנו. בשבועות האחרונים אני חולם על אמא כל הזמן, ומתעורר מדי לילה פעמיים לפחות שטוף זיעה. התמונה ההיא נמצאת אצלי בכיס, ואני מסתכל בה עשרות פעמים ביום. נהייתי אובססיבי לעניין". סוזן צחקה צחוק קר. "זה בסדר, ג'ים. גם אני לא מפסיקה לדמיין ולחשוב. איני מסוגלת לעבוד או ללמוד. מערבולת של דמויות ומאורעות מהעבר רצה מול עיניי כל הזמן כמו בסרט. כבר אין לי סבלנות לחכות. רק שהתכנית לא תיתקע בסוף, שהלן תשתף פעולה בלי לחשוד ושהנערה ההיא, הטיפשונה, לא תקלקל פתאום".

"מה היא יכולה לקלקל?" שאל ג'ים בדאגה.

"לבטל את הטיסה ברגע האחרון, למשל", התלוצצה סוזן.

"זה לא", השיב ג'ים מיד. בעיניו עמד מבט מוזר: "הציפור כבר עפה לפה. לפי החישובים שלי היא נוחתת ברגע זה על אדמת אנגליה!" התרגשות נפלה על שניהם.

ג'ים התקשר אל הלן: "הלן, מה שלומך?"

"שלומי טוב, ברוך השם, ואל תדאג ג'ים. בעשרים ביולי אלף תשע מאות תשעים ותשע בשעה שתים עשרה בצהריים בתחנת הרכבת התחתית באוקספורד סטריט. אמרתי נכון?" לגלגה.

"למה את צינית כל כך?" ג'ים נפגע בעליל.

"ובכן, אחי היקר, זו כבר הפעם החמש-עשרה לפחות בשבוע האחרון שאתה שואל אותי אם אני זוכרת את המקום, את התאריך ואת הזמן. אינני סנילית בינתיים, וזיכרוני פועל כשורה, ובשום אופן איני מבינה מה הלחץ הגדול. בסך הכול חברה שלי שבאה לבקר".

"הו, הלן. את יודעת שסוזי ואני עסוקים מאוד, וקשה לנו למצוא זמן פנוי. בכל זאת הצלחנו לסדר יום אחד שבו אוכל אני להסיע אתכן ברכבי, ואת וסוזן תוכלנה לענג את חברתך מישראל בסיור מרתק. חבל שבגלל שכחה שלך העסק כולו יתבטל".

הוא נשמע נבוך כל כך שהלן חשה אשמה. "טוב, אני מצטערת. פשוט מוזרה בעיניי האכפתיות הזו שאתם מגלים".

"הלן, אנו בסך הכול רוצים שיהיה לך טוב", אמר ג'ים

הלן הרגישה בדמעות שמבצבצות בזוויות עיניה. "אני יודעת, ג'ים, אני בטוחה", לחשה.

"טוב, אז סיכמנו", אמר ג'ים. הצער בקולו התחלף בעליזות, והלן שוב נבוכה. "אולי תספר לי כבר לאן אתם מתכננים לקחת אותנו?" ניסתה לשאול.

"הו, זה סוד. חכי בסבלנות". הוא צחק צחוק מסתורי, והלן חשה אי נוחות. היא שמחה כשהשיחה הסתיימה.

ג'ים הביט בסוזן. המילים ניתזו מפיו חדות ודוקרניות: "הרשת מתהדקת סביב הזבוב לאט-לאט".

סוזן לא ענתה. היא רק נענעה את ראשה בהסכמה אילמת.